

Warszawa, dnia 16 kwietnia 2025 r.

Informacje w sprawie zasad opłacania składki członkowskiej przez pielęgniarki i położne w świetle uchwały nr 5 I Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Pielęgniarek i Położnych VIII kadencji z dnia 23 września 2024 r. w sprawie wysokości składki członkowskiej i zasad jej podziału

1. Stosownie do postanowień art. 11 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz. U. 2021, poz. 628) członkowie samorządu pielęgniarek i położnych są obowiązani regularnie opłacać składkę członkowską. Obowiązek opłacania składki członkowskiej przez pielęgniarki i położne będące członkami samorządu zawodowego jest zatem **obowiązkiem ustawowym**. Należy przy tym wyraźnie podkreślić, że **ustawa nie przewiduje jakichkolwiek odstępstw lub wyłączeń od powszechności obowiązku składkowego ciążącego na członkach samorządu**.
2. Wysokość składki członkowskiej z tytułu przynależności do samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych określa uchwała nr 5 I Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Pielęgniarek i Położnych VIII kadencji z dnia 23 września 2024 r. w sprawie wysokości składki członkowskiej i zasad jej podziału (dalej jako „**Uchwała KZPiP**”).
3. Zgodnie z § 2 Uchwały KZPiP składka członkowska została ustalona w wysokości 1 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w *gospodarce narodowej* w poprzednim roku kalendarzowym ogłoszonego przez Prezesa GUS w Dzienniku Urzędowym zaokrągloną do pełnego złotego. Podstawę ustalenia wysokości składki stanowi zatem stosowny komunikat Prezesa GUS ogłoszony w Dzienniku Urzędowym „Monitor Polski”. W 2025 roku podstawę ustalenia wysokości składki od dnia 1 kwietnia 2025 r. stanowi komunikat opublikowany w Dzienniku Urzędowym Monitor Polski z dnia 11 lutego 2025 r. (poz. 125). W kolejnych latach należy przyjąć zasadę, zgodnie z którą komunikat Prezesa GUS stanowi podstawę ustalenia wysokości składki **poczwszy od miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu opublikowania komunikatu w „Monitorze Polskim”**. Przykładowo, w przypadku publikacji komunikatu w lutym 2026 r., składka w nowej wysokości będzie obowiązywała od marca 2026 r.
4. W przypadku dokonania przez pielęgniarkę lub położną zapłaty składki „z góry”, będzie ona zobowiązana do **wyrównania ewentualnej różnicy** za okres od zmiany wysokości składki do dnia zapłaty.
5. W świetle § 4 Uchwały KZPiP z opłacania składki zwolnione są wyłącznie pielęgniarki i położne, które zaprzestały wykonywania zawodu i złożyły we właściwej okręgowej izbie pielęgniarek i położnych oryginał PWZ. Podstawę zwolnienia z obowiązku opłacania składki stanowi **łączne spełnienie obu ww. przesłanek** tj.:
 - a. zaprzestanie wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej, oraz
 - b. złożenie we właściwej okręgowej izbie oryginału dokumentu prawa wykonywania zawodu.
6. Członek samorządu, który zamierza skorzystać ze zwolnienia z opłacania składek, powinien zatem złożyć we właściwej okręgowej radzie pielęgniarek i położnych:

- a. oświadczenie o zaprzestaniu wykonywania zawodu, oraz
- b. oryginał dokumentu prawa wykonywania zawodu.

Wyraźnego podkreślenia wymaga, że ww. warunki powinny zostać spełnione **łącznie**. Złożenie oświadczenia o zaprzestaniu wykonywania zawodu bez równoczesnego złożenia oryginału dokumentu prawa wykonywania zawodu, nie stanowi podstawy do zwolnienia członka samorządu z obowiązku opłacania składki członkowskiej.

7. Osoby niewykonyjące, również czasowo, zawodu, aby skorzystać ze zwolnienia z obowiązku opłacania składki członkowskiej, powinny **spełnić warunki formalne określone w Uchwale KZPiP**. Należy zatem pamiętać, że osoby niewykonyjące zawodu np. z powodu przejścia na emeryturę, czasowej niezdolności do pracy, usprawiedliwionej nieobecności w pracy, przebywające na urlopach macierzyńskich, ojcowskich, wychowawczych itp., które chcą skorzystać ze zwolnienia z obowiązku opłacania składki w okresie niewykonywania zawodu, powinny złożyć we właściwej okręgowej izbie zarówno oświadczenie o zaprzestaniu wykonywania zawodu, jak i oryginał dokumentu PWZ.
8. Wyraźnego podkreślenia wymaga, że **z punktu widzenia realizacji ustawowego obowiązku opłacania składki członkowskiej nie ma znaczenia ani forma wykonywania zawodu, ani forma zatrudnienia i rodzaj zawartej umowy, ani też wymiar czasu pracy lub wysokość otrzymywanego wynagrodzenia**. Obowiązek opłacania składki został bowiem przez ustawodawcę nałożony na wszystkich członków samorządu i jest niezależny od ww. czynników. W związku z powyższym ewentualne wykonywanie zawodu np. w ramach umowy wolontariatu, czy zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy, nie stanowią podstawy zwolnienia z realizacji ustawowego obowiązku składkowego.
9. Należy wskazać, że **wyłączną kompetencję do ustalania wysokości składki posiada Krajowy Zjazd Pielęgniarek i Położnych**. W tym kontekście podkreślenia wymaga, że **ani Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych, ani okręgowe rady pielęgniarek i położnych nie są uprawnione do przyznawania członkom samorządu zwolnień od ustawowego obowiązku opłacania składki członkowskiej w przypadkach innych, niż wskazane w § 4 Uchwały KZPiP**.
10. W przypadku, gdy członek samorządu nie jest w stanie złożyć oryginału dokumentu prawa wykonywania zawodu z przyczyn od siebie niezależnych tj. z powodu jego **zagubienia, utraty lub zniszczenia**, w celu skorzystania ze zwolnienia z obowiązku opłacania składki członkowskiej powinien on złożyć stosowne oświadczenie w tym przedmiocie we właściwej okręgowej radzie. Oświadczenie takie zastępuje wówczas oryginał dokumentu prawa wykonywania zawodu. Należy jednak wyraźnie podkreślić, że tego rodzaju przypadki, jako odstępstwa od reguły wynikającej z § 4 Uchwały KZPiP, należy ograniczać do sytuacji wyjątkowych, niepodlegających wykładni rozszerzającej.
11. Nadto należy wskazać, że członek samorządu składając oświadczenie o zaprzestaniu wykonywania zawodu lub utracie albo zgubieniu dokumentu, przyjmuje na siebie **odpowiedzialność za prawdziwość i rzetelność oświadczenia**. Złożenie nieprawdziwego lub nierzetelnego oświadczenia w tym przedmiocie podlega ocenie w kontekście wprowadzenia organu samorządu zawodowego w błąd i może stanowić podstawę odpowiedzialności prawnej członka samorządu, w tym w szczególności cywilnej, karnej lub z zakresu odpowiedzialności zawodowej).
12. Skorzystanie ze zwolnienia od obowiązku opłacania składki **nie wymaga od członka samorządu spełnienia dodatkowych, nieprzewidzianych w Uchwale KZPiP, warunków formalnych**. W związku z powyższym niedopuszczalne jest żądanie od członków samorządu składania dodatkowych dokumentów potwierdzających prawdziwość złożonych oświadczeń. Wyjątkiem jest sytuacja, w której członek samorządu oświadcza, że oryginał prawa wykonywania zawodu został skradziony. W takim przypadku zasadne jest złożenie przez członka samorządu np. kopii złożonego zawiadomienia o przestępstwie.
13. Za oryginał prawa wykonywania zawodu w rozumieniu § 4 Uchwały KZPiP uznać należy również **oryginał uchwały właściwej okręgowej rady** w sprawie przyznania prawa wykonywania zawodu, w przypadku osób, którym nie wydano dokumentu prawa wykonywania zawodu w postaci karty identyfikacyjnej, o której mowa w art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. 2024, poz. 814). W związku z powyższym, osoby te powinny wraz z oświadczeniem o zaprzestaniu wykonywania zawodu złożyć oryginał uchwały w sprawie przyznania prawa wykonywania zawodu. Z kolei osoby, które złożyły wniosek o wydanie karty poliwęglanowej,

chcąc skorzystać ze zwolnienia z obowiązku opłacania składek, powinny, do czasu otrzymania karty, złożyć oryginał posiadanego dokumentu prawa wykonywania zawodu lub uchwały o przyznaniu prawa wykonywania zawodu. Z kolei po wydaniu dokumentu PWZ w postaci tzw. karty poliwęglanowej, karta ta powinna zostać złożona we właściwej okręgowej radzie.

14. Należy również zwrócić uwagę, że **złożenie oświadczenia o zaprzestaniu wykonywania zawodu oraz złożenie oryginału PWZ we właściwej izbie wywiera skutki wyłącznie w zakresie zwolnienia z obowiązku opłacania składki członkowskiej**. W szczególności złożenie oświadczenia o zaprzestaniu wykonywania zawodu **nie jest tożsame ze zrzeczeniem się prawa wykonywania zawodu i nie powoduje utraty uprawnień zawodowych**. Pielęgniarka lub położna składająca tego rodzaju oświadczenie oraz składająca oryginał dokumentu PWZ nie traci również prawa do odbywania kształcenia podyplomowego.
15. Należy również wskazać, że z punktu widzenia zwolnienia z obowiązku opłacania składki, nie jest istotne, czy pielęgniarka lub położna składa oświadczenie o zaprzestaniu wykonywania zawodu, czy też czasowym zaprzestaniu wykonywania zawodu. Nie ma żadnych przeszkód formalnoprawnych, by tego rodzaju oświadczenie zostało złożone bez określania czasu zaprzestania.
16. Równocześnie wskazać należy, że osoba, która zaprzestała wykonywania zawodu jest uprawniona do wystawiania recept dla siebie albo dla małżonka, albo dla osoby pozostającej we wspólnym pożyciu, albo dla krewnych lub powinowatych w linii prostej, a w linii bocznej do stopnia pokrewieństwa między dziećmi rodzeństwa (recepty *pro auctore* i *pro familiae*), zgodnie z art. 43a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Bartłomiej Achler
adwokat